

почватъ да ги търкатъ докато се запалятъ. Отъ тоя тъй нареченъ живъ огънь запалватъ два огъня отъ дветъ страни на нѣкой кръстопѣтъ, дето се знае че обикалятъ нощно време вълци. Между тѣзи два огъня и прекарватъ сичкиятъ добитѣкъ, преминаватъ прѣзъ тѣхъ и хората и откарватъ добитѣка далечъ на противоположната страна. Отъ живия огънь занасятъ та палятъ пакъ огньоветъ въ селото, които плашали нощно време устрелитъ да не ходятъ тамъ. Отъ това и добитѣкътъ преставалъ да мре.

ВЪРКОЛАКЪ.

Хайдутѣ, потисници, изедници, ако загинатъ на пѣтъ и кръстопѣтъ, въ гори и планини, и нѣма кой да ги зарови, а тѣлата имъ се изидатъ отъ орли, гарвани или диви звѣрове, то духътъ имъ се превръщаль въ *върколакъ*, който продължаваль да прави зло на хората. Върколацитъ живѣятъ въ пусѣти мѣста, наблизѣ дето е станало убийството имъ, въ необитаеми здания, далечъ отъ хорскитъ жилища и дето човѣкъ рѣдко ходи. Тѣ, както и другитъ подобни страшилища, боравятъ нощемъ, до като пропѣятъ пѣтлитъ, нападатъ хора и животни, убиватъ ги и имъ лочатъ кръвта. За да пропѣятъ хората върколака и отъ нѣкое мѣсто, трѣбва или вода да се свѣти или, още по-добре, на това мѣсто да се забие кръстъ и да се направи оброкъ.

ЧУМАТА

Едно време не е имало чума, но когато хората станали много лоши, то Господъ я създалъ за наказанието имъ. Отначало тя била така страшна, щото и самъ Господъ веднажъ се оплашилъ отъ нея и се позатулилъ, когато тя минавала покрай него. За да намали силата ѣ, Господъ съ гърмежъ така я тресналь, щото врата ѣ се схваналь и тя неможела вече да си обръща главата. Чумата наричатъ *черна*, едно поради това, че тя сама била облѣчена въ черно, а друго, защото дето поминала всичко потъвало въ черно. Обикновено нея я изобразяватъ като стара грозна жена, съ дълга нечесана коса, черепообразно лице, дълги кокалести рѣце, въ които държи дълга коса, съ която покосява хората.